

CUPRINS

<i>O istorie a sărutului în teatru</i>	1
<i>Argument</i>	5
<i>Introducere în filematologie</i>	11
Repere dintr-o bibliografie a sărutului	11
Ambiguitățile primului sărut.....	15
De la sexualitate la romantism.....	15
Săruturi maligne... ..	31
Kissographie. Sărutul cinematografic.....	38
Arta sărutului, sărutul în artă.....	43
Francisco Hayez, Ultimul sărut al lui Romeo și al Julietei (1823), Sărutul (1859)	44
Auguste Rodin, Sărutul (1882).....	47
Edvard Munch, Sărut la fereastră (1892).....	49
Henri de Toulouse-Lautrec, În pat: sărutul (1892)	51
Constantin Brâncuși, Sărutul (1907)	52
Gustav Klimt, Sărutul (1907)	54
René Magritte, Amanții (1928).....	56
<i>Antichitatea și săruturile ei</i>	59
Eschil, sărut și moarte.....	63
Sofocle și săruturile reprimite.....	71
Euripide. De la sărutul de familie, la sărutul „cățelei trădătoare”	71
Aristofan, obscenitatea sărutului.....	82

<i>Shakespeare și literatura sărutului</i>	87
Venus și Adonis -	87
„Și-om sta cu ochi în ochi, și gură-n gură”	87
Henric al VI-lea. Părțile 1-3 -	97
„La fel și Iuda și-a pupat stăpânul”	97
Richard III- „Nu-ți pune buzele să se sucească”	103
Titus Andronicus -	106
„Luați-mi acest sărut fierbunte, buze reci”	106
Doi tineri din Verona-	109
„Pupați-vă, luptați, vă-mbrățișați”	109
Îmblânzirea scorpiei- „Kiss me, Kate!”	114
Zadarnicele chinuri ale dragostei-	120
„Buzele mele nu-s ale orișicui”	120
Romeo și Julieta - „Sărutați ca-n carte”	124
Edward al III-lea-	132
„Al verii soare-ncins scârbosul stârv/.....	132
Pe care, chipurile, îl sărută”	132
Richard II- „Dezleg c-o sărutare jurământul”	133
Henric al IV-lea, partea I și II-	137
„N-am timp de mozoleală și pupici”	137
Nevestele vesele din Windsor-	142
„Să cadă grindină bomboane de pupat”	142
Visul unei nopți de vară-	145
„Sărut doar zidul. Gura mea nu trece”	145
Negustorul din Veneția -	148
„De parc-ar vrea mormântul să-și sărute”	148
Regele Ioan-	150
„Pe-obraz ți-aștern sărutul înfocat”	150
Henric al V-lea - „Ai vrajă pe buze, Cati”	153
Mult zgomot pentru nimic-	158
„Astupă-i gura cu-n sărut”	158
Cum vă place - „Femeie fiind, i-aș săruta pe cât mai mulți dintre voi...”	161
Hamlet - „Aici se deschideau buzele pe care le-am sărutat de-atâtea ori”	166
Troilus și Cresida -	168

„Sărut sărat la gust, ca lacrimile noastre”	168
A douăsprezecea noapte - „Nu o mai lungi, măi fată,/ Că rămâi nesărutată”	171
Othello - „Then kiss me hard”	174
Totu-i bine când se sfârșește cu bine-.....	180
„Numai străinii și dușmanii se despart/ Fără o sărutare”	180
Timon din Atena-	180
„Nu te sărut! Să-ți putrezească ție”	183
Regele Lear-	183
„Și-acest sărut să șteargă rănila...”	185
Antonio și Cleopatra-	185
„Trăiește și sărută-mă!”	188
Pericle-	188
„Talaz întunecos sărută luna”	194
Coriolanus -	194
„Sărutul lung cât un exil”	197
Cymbeline-	201
„Să pot atinge-acest obraz cu gura...”	201
Poveste de iarnă-.....	205
„Sărutul cu deschisă gură”	205
Doi veri de stirpe aleasă-	209
„La urmă, și-a sărutat surâzătoare mâna”	209
Henric al VIII-lea -.....	213
„...când ții curva în brațe, pupătoarea ta bronzată”	213
Piese sărace în săruturi.....	216
Cehov și modernitatea sărutului	219
Platonov - Fabrica de săruturi teatrale	219
Ivanov - Pre-sărut, sărut, post-sărut.....	228
Pescărușul - Metamorfozele sărutărilor.....	233
Unchiul Vanea -	243
Furtuni hormonale și alte săruturi	243
Trei surori-	251

Farmecul și disconfortul sărutului de adio.....	251
Livada de vișini –.....	258
Săruturi și alte fantasme.....	258
Săruturi lungi în piese scurte.....	265
Cel mai frumos sărut cehovian.....	268
<i>A citi scenic un sărut. Studiu de caz: Mona, Steaua fără nume</i>	272
Contextualizarea sărutului.....	272
Cine inițiază sărutul?	275
Cum sărută un personaj?.....	277
Cine asistă la sărut?	279
Consecințele sărutului.....	280
Sărutul scenic ratat	281
<i>Sărutul. Perspectiva actorilor</i>	284
Maia Morgenstern.....	285
Rodica Mandache	287
Emil Coșeru.....	289
Bucuria și categoriile sărutului	289
Tehnica sărutului	290
Ada Lupu.....	292
Ofelia Popii.....	298
Cendana Trifan.....	299
Clara Popadiuc.....	301
Marius Turdeanu.....	304
Zoltan Lovas.....	307
Elena Popa	308
Claudia Ieremia.....	309
Erica Moldovan.....	310
Ionuț Caras	313
Delu Lucaci.....	315
Pușa Darie.....	316

<i>BIBLIOGRAFIE</i>	
Opere Eschil	317
Opere Sofocle	317
Opere Euripide	317
Opere Aristofan	318
Opere Shakespeare	318
Opere Cehov	320
Alte opere	321
Bibliografie generală	322

Argument

Gândul unui studiu al sărutului în teatru mi-a fost sugerat de condiția de spectator. În ultimii douăzeci de ani, am asistat la, cred, sute de săruturi scenice. Nota comună a acestor săruturi „interpretate” de actori mi se pare a fi, retrospectiv meditănd asupra lor, superficialitatea, formalismul și simpla punctare a unor acțiuni cerute fie de regizor, fie de textul montat. Ar fi ridicol să credem că în programele didactice din Școlile de teatru ar trebui să existe un capitol de tehnică a sărutului scenic, așa cum există unul despre Improvizație, despre Mișcare sau despre Rostire. La fel, inadecvat pare a fi să ceri unui regizor ca, în repetiții, în lucrul cu actorul, să explice acestuia detaliat sau, eventual, să îi arate cum trebuie să-și sărute partenerul sau să primească sărutarea acestuia, asemenea unei replici fizice. Cumva, detaliile acestea sunt lăsate la nivelul de decizie al actorilor înșiși, care tind să gestioneze problema nu în funcție de nevoile personajului, ci de relația pe care o au cu partenerul de scenă. Săruturile scenice dintre doi actori de teatru vor purta, astfel, inevitabil, pecetea relației lor din viața de zi cu zi: simpatie, antipatie, dezgust, dispreț, dragoste, atracție sexuală etc.

Totuși... Dacă nici măcar Stanislavski, despre care se crede că a abordat toate subiectele posibile și imposibile din teoria teatrală, nu a deschis subiectul sărutului, ce sens are să-l deschidem noi? Dacă Meyerhold, primul creator de teatru interesat cu adevărat de corporalitate, păstrează tăcerea asupra sărutului ca acțiune corporală, de ce am risipi această tăcere? Dacă Grotowski, în atât de minuțioasele sale cercetări de laborator, nu pare să fi creditat cu interes această temă, merită ea reevaluată sau relansată în discuție?

Introducere în filematologie

Repere dintr-o bibliografie a sărutului

În ultimul secol, sărutul s-a bucurat de o atenție specială din partea cercetătorilor, indiferent că vorbim despre antropologi, psihologi, neurologi sau istorici ai culturii. E adevărat, încă din secolul al XVII-lea, Martin von Kempe propunea un *Opus Polyhistoricum de Osculis*, o enciclopedie masivă, în care încerca, pentru întâia oară, o sistematizare a tot ceea ce se știa despre sărut. Istoricul literar, era, desigur, preocupat înainte de toate de modul în care literatura reflectă această practică umană, însă, adeseori, își permitea și escapade de tip filosofic. Scrisă în latină, lucrarea încă nu a fost tradusă în vreuna din limbile moderne de mare circulație. E citată, însă puțini sunt cei care știu cu adevărat ce conține masiva cercetare, publicată în 1680.

La începutul secolului XX, așadar după mai bine de trei secole de tăcere asupra subiectului, Christopher Nyrop, profesor filolog la Universitatea din Copenhaga, esențializează cunoștințele despre sărut ale acelei epoci într-o broșură ce poartă titlul *Sărutul și istoria sa*¹. Foarte bine structurată, cu tipologii de săruturi temeinic documentate, dar și cu un constant interes în a indica utilizări literare ale metaforei sărutului (cu predilecție pentru poezia nordică, aproape în indiferență totală pentru opera lui Shakespeare), lucrarea lui Nyrop este un instrument necesar oricui vrea să obțină o imagine generală

¹ Cristopher K.Nyrop, *The Kiss and its History*, translated in english by W.F.Harvey, London Sands & Co, 1901.